

Nr 32 /1973.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands
landsting med förslag till landskapslag
om kommunalskatt för bostadsinkomst i
vissa fall, landskapslag angående änd-
ring av landskapslagen om kommunalbeskatt-
ning i landskapet Åland samt landskapslag
om ändring av landskapslagen om kommunal-
skatt för gårdsbruk.

I statsbeskattningen har principerna för beskattningen av den förmån skattskyldig och hans familj har av egen bostad ändrats genom lagen den 15 juni 1973 om beskattning av bostadsinkomst i vissa fall (FFS 505/73). Som en följd härav har kommunalbeskattningslagarna i riket ändrats (FFS 507/73 och 508/73).

Motivet till införande av rikets lag om beskattning av bostadsinkomst i vissa fall är att försöka nedbringa boendekostnaderna genom att praktiskt taget helt och hållet frångå beskattningen av bostadsförmån av egen stadigvarande bostad. Sålunda skall endast förmån av egen bostad, vars standard är synnerligen hög samt förmån av egen fritidsbostad numera vara föremål för statsbeskattning och kommunalbeskattning i riket.

Den i landskapet gällande kommunalbeskattningen av förmån av egen bostad har visat sig särskilt gynna de skattskyldiga som äger moderna bostäder, då avskrivningen som regel möjliggjort avdrag i samma storleksordning som det uppskattade beskattningsbara värdet av förmånen. De skattskyldiga som bor i gamla icke renoverade byggnader har däremot icke haft möjlighet att göra motsvarande avdrag och därmed drabbats hårdare av nuvarande beskattning.

Idkare av gårdsbruk har icke fått göra avdrag för avskrivning men däremot får han göra avdrag för övriga boendekostnader. För dem har landskapsstyrelsen därför fastställt bostadsförmånen till ett något högre värde än för övriga skattskyldiga på landsbygden.

Enligt verkställd stickprovsundersökning har landskapsstyrelsen kunnat konstatera att kommunernas skatteunderlag i fall av genomförd lagreform på detta område inte i någon väsentlig grad kommer att minska då de tillåtna avdragen medfört att inkomsten av egen bostad som lagts till grund för beskattningen varit rätt obetydlig.

Även om slopandet av beskattningen av förmånen med egen stadigvarande bostad i landskapet sålunda icke skulle innebära någon större sänkning av boendekostnaderna, torde en sådan reform dock komma att ytterligare stimulera produktionen av egna bostäder.

Räntekostnaderna för sådan bostadsproduktion skulle nämligen fortfarande förbli avdragbara. Däremot skulle förmånen av egen fritidsbostad såsom hittills beskattas enligt ett av landskapsstyrelsen fastställt nettovärde.

Landskapsstyrelsen föreslår sålunda att en landskapslag om kommunalskatt för bostadsinkomst i vissa fall skulle antagas samt att av denna lag påkallade ändringar av kommunalbeskattningslagen och landskapslagen om kommunalskatt för gårdsbruk verkställas. I sistnämnda lagar skulle sålunda stadgas att förmån av egen bostad för den skattskyldige eller hans familj är skattefri, såvida icke annat följer av landskapslagen om kommunalskatt för bostadsinkomst i vissa fall.

Såsom av lagförslagets 2 § framgår har landskapsstyrelsen ansett att stadigvarande bostad, vars beskattningsvärde överstiger 100.000 mark uppnår en sådan lyxstandard att den fortfarande skulle vara föremål för beskattning. I detta fall skulle bostadsinkomsten fastställas till tre procent av bostadens beskattningsvärde, till den del detsamma överskrider sagda belopp. Beskattningen av dessa bostäder skulle därmed komma att verkställas enligt samma regler som gäller vid statsbeskattningen.

I lagförslagets 5 § föreslås att andra utgifter i anslutning till bostadsinkomst än ränteutgifter samt index- och kursgottgörelser som avdrages enligt gällande stadganden om sådana avdrag, inte får avdragas vid beskattningen av stadigvarande bostad.

Enligt lagförslagets 8 § skulle förmån av fritidsbostad beskattas enligt tidigare gällande regler. Således skall landskapsstyrelsen på förslag av skattenämnderna årligen fastställa värdet av den beskattning underkastade bostadsinkomsten. Detta värde skulle anges i ett markbelopp för kvadratmeter och år varvid olika medelvärden fastställas med beaktande av bostadens bekvämligheter. En förhöjning av värdet skulle sålunda ske ifall bostaden är försedd med vatten, avlopp, elanslutning, bastu och andra anordningar.

De av landskapsstyrelsen fastställda värdena för bostadsförmån av fritidsbostad skulle uppgå till nettobelopp, varifrån avdrag icke skulle få göras.

Den föreslagna formen av kommunalskatt för fritidsbostäder ger kommunerna möjlighet att påverka storleken av de inkomster kommunerna kan påräkna av denna boendeform. Härvid skulle icke längre hänsyn behöva tagas till statsbeskattningen, vilken skulle verkställas enligt treprocentsregeln på sätt ovan nämnts.

Stadgandena om uppbärande av kommunalskatt för bostadsinkomst i vissa fall föreslås tillämpade från samma tid som vid statsbeskattningen, nämligen från ingången av år 1973.

Förutom de ändringar i kommunalbeskattningslagen och landskapslagen om kommunalskatt för gårdsbruk som följer av förslaget till landskapslag om kommunalskatt för bostadsinkomst i vissa fall föreslås följande ändringar och tillägg till denna lagstiftning.

På grund av att beskattningen av bostadsförmånen slopas även för gårdsbruksidkarnas del, innebär detta att avdrag för kostnader som hänförs till den egna bostaden icke längre blir tillåtna. Då det i vissa fall kan vara svårt att i bokföringen skilja dessa kostnader från övriga driftskostnader kommer uppenbarligen vissa schablonvärden att användas. I det fall att de verkliga kostnaderna kan utredas, bör dessa läggas till grund för beskattningen.

Då den föreslagna bostadsbeskattningen kan komma att förändra beskattningsförhållandena mellan skattskyldig som bor i egen bostad och dem som bor i hyresbostad, avser man i riket att vidtaga särskilda åtgärder för att mildra hyreskostnaderna, bl.a. genom att effektivisera bostadsbidragssystemet. Landskapsstyrelsen följer denna utveckling, och kommer att väcka motsvarande initiativ i landstinget så snart de är genomförda i riket.

För att förenhetliga storleken av de schablonavdrag som respektive skattenämnd godkännt såsom kostnader för inkomstens förvärvande vid uthyrning av möblerade rum i skattskyldigs bostad eller i samband därmed stående lokalteter med eller utan helinackordering föreslår landskapsstyrelsen att till landskapslagen om kommunalbeskattning i landskapet Åland 8 § 2 mom. fogas en ny 7^a punkt som ger landskapsstyrelsen rätt att för varje skatteår fastställa storleken av detta avdrag. Avdragets storlek skulle bestämmas såsom procenttal av inkomsten där procenttalet varierar beroende på uthyrningens omfattning. Detta generella avdrag kan enligt lagförslaget utbytas mot avdrag för de utredda verkliga kostnaderna av uthyrningen.

I 7 § landskapslagen om kommunalbeskattning i landskapet Åland, sådan den lyder efter ändringarna 8/71 och 41/72, finns på grund av ett förbiseende två med 16 betecknade punkter. För att eliminera detta föreslår landskapsstyrelsen ändring av 7 § i dess helhet.

I enlighet med rikets lag om vissa interimistiska undantagsstadganden i skattelagarna (FFS 873/72) betraktas vid stats- och kommunalbeskattningen för år 1973 inte såsom skattepliktig inkomst er-

sättningar ur statens medel för nödiga kostnader för resa och för uppehälle samt för ekonomisk förlust i de fall då nämnd ersättning utgått för vittne, som på kallelse av åklagare eller i annat mål än tvistemål på förordnande av domstol inställt sig vid domstol.

Då det är möjligt att nämnda skattefrihet i riket återverkar på storleken av ersättningen ur statens medel för vittnes nödiga kostnader för resa och för uppehälle samt för ekonomisk förlust, föreslår landskapsstyrelsen att till 7 § i kommunalbeskattningslagen fogas en 16 punkt, enligt vilken ersättning åt vittne i enlighet med rikets lag om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (FFS 666/72) skulle vara skattefri såsom vid kommunalbeskattningen i riket.

Enligt 11 § 1 mom. i kommunalbeskattningslagen, sådan den lyder efter ändring 45/71 har skattskyldig, som försörjt fosterbarn inte fått avdraga det i nämnda paragraf avsedda barnavdraget från sin inkomst. I statsbeskattningen har 48 § lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt, som berör barnavdrag temporärt ändrats genom rikets lag (FFS 916/72) så, att barnavdrag vid beskattningen för år 1972 får göras även för fosterbarn, som den skattskyldige under året försörjt. Då det kan anses skäligt att fosterföräldrar får samma rätt till barnavdrag som biologiska och adoptivföräldrar föreslår landskapsstyrelsen att 11 § 1 mom. i kommunalbeskattningslagen ändras så att barnavdraget även vid kommunalbeskattningen skall utsträckas till fosterbarn. - Begreppet fosterbarn har definierats i 48 § 3 mom. lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt, och erfordrar sålunda icke någon definition i kommunalbeskattningslagen.

Med hänvisning till det anförda får landskapsstyrelsen vörd- samt förelägga Landstinget till antagande

- 5 -

L a n d s k a p s l a g
om kommunalskatt för bostadsinkomst i vissa fall.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Allmänt.

1 §.

Den inkomst av bostad i skattskyldigs ägo och i hans eller hans familjs bruk för boende eller fritidsvistelse (bostadsinkomst) som skall läggas till grund för beskattning, fastställs vid kommunalbeskattningen på sätt i denna lag stadgas.

Bostad anses vara i sådant bruk som avses i 1 mom. även den tid den varit reserverad för sagda ändamål.

2 kap.

Bostadsinkomst av stadigvarande bostad.

2 §.

Bostadsinkomsten av stadigvarande bostad utgör tre procent av bostadens beskattningsvärde till den del detsamma överstiger 100.000 mark.

3 §.

Såsom stadigvarande bostads beskattningsvärde anses det för skatteåret fastställda beskattningsvärdet av byggnad i ovan i 1 § avsett bruk under samma skatteår och av dess tomtmark eller av aktier eller andelar som berättigar till innehav av lägenhet som sagda år använts på nämnda sätt, utan beaktande av nedsättning med stöd av 35a § lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Har mindre än 85 procent av byggnads eller lägenhets areal under skatteåret använts på sätt som avses i 1 §, betraktas såsom bostadens beskattningsvärde en mot sagda användning svarande del av beskattningsvärdet av byggnaden jämte tomtmark eller av de till innehav av lägenheten berättigande aktierna eller andelarna. Angående beräkningen av arealen i detta fall gäller vad därom i riket är stadgat.

4 §.

Har stadigvarande bostad använts på sätt i 1 § avses endast en del av året, anses såsom bostadsinkomst en så stor del av det på grundval av bostadens beskattningsvärde beräknade beloppet som sagda tid, avrundad till fulla månader, utgör av året.

- 6 -

5 §.

Utgifter i anslutning till bostadsinkomst för stadigvarande bostad är icke avdragbara vid beskattningen. Ränteutgifter samt index- och kursgottgörelser får dock avdragas enligt gällande stadganden om sådana avdrag.

6 §.

Överstiger arealen av byggnads tomtmark 10.000 kvadratmeter eller inom planlagt område arealen av tomt eller byggnadsområde enligt planen, lämnas den överstigande delen obeaktad vid bestämmandet av bostadens beskattningsvärde.

7 §.

I denna lag avses med bostad i skattskyldigs ägo byggnad som han äger eller del därav jämte tomtmark samt lägenhet som han innehar på grund av äganderätt till därtill berättigande aktier eller andelar i sammanslutning, när byggnaden, delen eller lägenheten användes på sätt som avses i 1 §.

Äger till samma familj hörande skattskyldiga tillsammans en stadigvarande bostad, bestämmes bostadens beskattningsvärde vid tillämpning av 2 § på grund av det sammanlagda värdet av familjemedlemmarnas andelar.

3 kap.

Bostadsinkomst av fritidsbostad.

8 §.

Bostadsinkomsten av fritidsbostad fastställs för varje år av landskapsstyrelsen på förslag av skattenämnderna, varvid särskilda medelvärden skall angivas för den förmån skattskyldig anses ha haft av egen eller fri bostad, beroende av om bostaden är utrustad med vatten, avlopp, **belysning**, bastu och andra tilläggsanordningar. Bostadsinkomsten skall anges enligt kvadratmeter och år. Samtidigt skall tillåtna procentuella avvikelser från dem fastställas för bostäder av olika storlek och standard.

I 1 mom. nämnd bostadsinkomst fastställs till nettovärde.

4 kap.

Särskilda stadganden.

9 §.

Äger öppet bolag eller kommanditbolag bostad, som användes av delägare i bolaget eller hans familj, på sätt som avses i 1 §, fastställs bostadsinkomsten av sådan bostad för bolaget såsom i denna lag stadgas.

- 7 -

10 §.

Har skattskyldig haft även annan inkomst av bostad än bostadsinkomsten, fastställes denna inkomst såsom därom är stadgat särskilt.

11 §.

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

Denna lag tillämpas första gången vid beskattningen för år 1973.

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om kommunalbeskattni-
ng i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras 6 § 6) p., 7 § samt 11 § 1 mom. landskapslagen den 18 juli 1956 om kommunalbeskattning i landskapet Åland (20/56), av dessa lagrum 6 § 6) p. sådan den lyder i landskapslagen den 4 april 1968 (18/68), 7 § sådan den lyder i landskapslagen den 2 november 1966 (51/66), i landskapslagen den 6 april 1971 (8/71) och i landskapslagen den 10 juli 1972 (41/72), samt 11 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 5 november 1971 (45/71), ävensom fogas till 8 § 2 mom. en ny 7) p. som följer:
6 §.

Såsom inkomst räknas även:

6) förmån, uppskattad i penningar, av fri bostad, som skattskyldig haft för sig eller sin familj och som han erhållit i vederlag för arbete, uppdrag eller tjänst. Vid beräkning av denna förmån skall skattemyndigheten iakttaga de föreskrifter, som landskapsstyrelsen utfärdar;

7 §.

Såsom skattbar inkomst anses icke:

1) vad som förvärvats genom giftorätt, fördel av oskiftat bo eller gåva, arv eller testamente till make eller arvinge i rätt upp- eller nedstigande led;

2) från fastighet utgående sytning;

3) folkpension och pension, som änka eller fader- eller moderlös erhåller av staten eller kommun eller av pensionsanstalt eller änke- och pupillkassa, vilken erhåller understöd av allmänna medel eller som grundats för personer i tjänst hos staten, landskapet, kommun, kommunalförbund eller religiöst samfund, eller av staten, landskapet eller kommunen beviljade sociala understöd eller bidrag;

4) skadeersättning, däri inbegripet dagpenning, livränta och pension och till dem anslutna tillägg, som med stöd av trafikförsäkringslagen eller olika lagar om olycksfallsförsäkring och enligt i lag föreskrivna grunder erlagts till den, som drabbats av olycksfall, eller anhörig till denne; så ock motsvarande skadeersättning och understöd på grund av sjukförsäkring;

5) på grund av liv- eller kapitalförsäkring utfallet kapital;

6) stipendium eller annat bidrag, som erhållits för studier eller forskningsarbete, däri inberäknat statsstipendier, som givits enligt lagen den 3 oktober 1947 om Finlands Akademi och om statsstipendier för främjande av den högsta andliga odlingen (FFS 732/47) samt stipendier för vetenskapligt arbete åt vetenskapsidkare, som verkar vid vetenskaplig forskningsanstalt;

7) belöning, som utdelats såsom erkänsla för vetenskaplig eller konstnärlig verksamhet, eller av staten given likartad pension eller pension för annan förtjänstfull verksamhet;

8) avgift, som av sammanslutning, vilken med stöd av stadgad koncession driver elektricitets- eller telefoninrättningsrörelse eller äger vatten- eller avloppsledningsrörelse, uppbäres för anslutning till rörelsens ledningsnät, likväl högst till ett sådant belopp, att det sammanlagda beloppet av under varje särskilt år influtna anslutningsavgifter och det kapital delägarna eller medlemmarna i sammanslutningen nedlagt i rörelsen sammanräknade icke överskrida anskaffningsvärdet av de anläggningstillgångar, som vid skatteårets utgång äro i bruk i rörelsen;

9) vad som av staten, landskapet eller annat offentligt samfund anvisats till bestridande av med tillfälligt uppdrag förenade särskilda kostnader;

10) enligt sjukförsäkringslagen (FFS 364/63) till försäkrad eller dennes rättsinnehavare erlagd ersättning, dagpenning eller moderskapspenning;

11) arbetslöshetsersättning, som avses i landskapslagen om arbetslöshetsersättning (34/61 och 9/64) eller arbetslöshetsunderstöd, som avses i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor (FFS 125/34);

12) enligt landskapslagen om arbetsförmedling (23/60) till arbetstagare av landskapsmedel erlagd ersättning;

13) den del av varas exportpris, vilken erlagts som exportavgift enligt lagen den 15 september 1957 om exportavgift (FFS 310/57);

14) vinst, som erhållits vid i Finland anordnade lotterier eller utlottningar av premieobligationer eller vinst som erhållits vid vadhållning, som med vederbörligt tillstånd anordnats i samband med inhemska idrotts- eller djurtävlingar, ej heller pris eller under annan benämning erhållen vinst, som utfallit vid annan i Finland offentlig anordnad dragning, gissningstävling, vadhållning eller annat därmed jämförligt förfarande, som delvis eller helt berör av slumpen, förutom då sådan vinst kan anses utgöra skäligt vederlag för någon prestation

eller bör betraktas som i lagen om förskottsuppbörd avsedd lön eller utfallit vid vadhållning, som med vederbörligt tillstånd anordnats på tävlingsplatsen i samband med hästtävling;

15) inkomst som plockare av vilda bär och svampar erhållit av plockningen, såframt inkomsten icke bör anses såsom i 4 § rikets lag om förskottsuppbörd (FFS 418/59) avsedd lön;

16) enligt rikets lag om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (FFS 666/72) ur statens medel erhållen ersättning för kostnader för resa och för uppehälle samt för ekonomisk förlust; ej heller

17) den förmån den skattskyldige har åtnjutit av för eget eller sin familjs behov använd, egen eller sådan bostad, som han såsom delägare i aktiebolag eller annan sammanslutning eller såsom medlem av andelslag har innehaft för ett lägre vederlag än gängse hyra, om ej annat följer av landskapslagen om kommunalskatt för bostadsinkomst i vissa fall.

8 §.

Såsom omkostnader för inkomstens förvärvande anses även:

7) kostnader för uthyrning av möblerade rum i skattskyldigs bostad eller i samband därmed stående lokaler med eller utan helinackordering. Dessa kostnader beräknas enligt grunder, som landskapsstyrelsen för varje skatteår fastställer, såvida ej de verkliga kostnadernas storlek därför utreds.

11 §.

Såsom barnavdrag skall från skattskyldigs inkomst ytterligare avdragas i enlighet med vad kommunens fullmäktige för varje skatteår besluta minst 400 och högst 1.000 mark för varje barn, adoptivbarn eller fosterbarn, som den skattskyldige försörjt och som före skatteårets ingång icke fyllt 16 år.

Denna lag tillämpas första gången vid beskattningen av 1973 års inkomster.

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunalskatt för gårdsbruk.

I enlighet med Ålands landstings beslut upphäves 19 § 1 mom.

d) p. landskapslagen den 4 april 1968 om kommunalskatt för gårdsbruk (6/68) samt ändras 5 § 1 mom. 13) p., 6 § 1 mom. 6), 7) och 8) p. samt 7 § 2) p., av dessa lagrum 6 § 1 mom. 7) p. och 7 § 2) p. sådana de lyder i landskapslagen av den 5 november 1971 (46/71) och fogas till 6 § 1 mom. en ny 12) p. som följer:

5 §.

I 4 § avsedda skattepliktiga inkomster av lantbruket under skatteåret äro bland andra:

- - - - -

13) bostadsinkomsten av den skattskyldiges och hans familjs bostad på lägenheten på sätt som stadgas i landskapslagen om kommunalskatt för bostadsinkomst i vissa fall (/).

- - - - -

6 §.

I 4 § avsedda avdragbara utgifter för inkomstens förvärvande och bibehållande äro bland andra:

- - - - -

6) försäkringspremier för byggnader och andra lantbrukstillgångar på lägenheten med i 7 § stadgade undantag;

7) utgifter för reparation och underhåll av byggnader på lägenheten samt i gårdsbruket använda maskiner, redskap, anordningar, diken, broar, stängsel, vägar och annat dylikt med i 7 § stadgade undantag;

8) utgifter för vatten, värme, belysning och annat dylikt på lägenheten med i 7 § stadgade undantag;

- - - - -

12) kostnader för uthyrning av möblerade rum i skattskyldigs bostad eller i samband därmed stående lokaliteter med eller utan helinackordering. Dessa kostnader beräknas enligt grunder, som landskapsstyrelsen för varje skatteår fastställer, såvida ej de verkliga kostnadernas storlek därför utredas.

7 §.

Avdragbara utgifter äro icke:

- - - - -

2) utgifter för sådan byggnad eller del därav, som användes såsom bostad för den skattskyldige eller hans familj eller eljest i deras

privata hushåll, inberäknade anskaffnings- och grundförbättringsutgifter samt utgifter för värme, vatten, belysning och annat dylikt på lägenheten.

Denna lag tillämpas första gången vid beskattningen av 1973 års inkomster.

Mariehamn, den 24 augusti 1973.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd


Alarik Häggblom


Lagberedningschef Sune Carlsson.